

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{4}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

☐ ☐

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

☐ ☐

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Lupta națională în comitate.

— Congregația Albei-de-jos. —

Miercuri s'a ținut adunarea municipală a comitatului nostru, la care au luat parte și membrii români, achitându-și datoria într'un mod cât se poate de demn.

Dăm mai jos detaliurile adunării, felicitând pe membri români pentru atitudinea lor; atitudine, ce s'ar fi impus și mai convingător, dacă membri români s'ar fi prezentat în număr complet.

Cu tot numărul restrâns al membrilor români, ei și-au achitat datoria până în sfârșit și — lucru rar — au fost ascultați cu toții în liniște, deși vorbeau românește și spuneau adevăruri, cari ustură.

Ei au fost de părerea, să *nu* se voteze încredere guvernului, argumentând, până în cele mai mici amănunte, motivele acestei neîncredere.

N'au putut răsbii, bineînțeles, cu propunerile lor decât în parte, dar graiul lor a semnalat respicat toate neajunsurile, sub cari sucombă fericita noastră țară și, în special, neamul nostru.

Sunt chestiuni grave, chestiuni cari ating chiar și relațiile externe ale Monarhiei noastre, ce au fost parentate, în termeni foarte puțin măgulitori chiar din partea întregii prese maghiare — abstracție făcând dela chestiile de ordin social, cari au fost, de asemeni, disecate în termeni și mai tragici, în presa maghiară opozițională.

În orice caz, reformele radicale nu se efeptuiesc în intervale scurte; dar sistemele de guvernare mai mult sau mai puțin nedrepte — nu sunt nici ele de durată veșnică.

Avem răgaz, să privim, în deplină liniște sufletească, desfășurarea evenimentelor, lăsând să urmeze raportul privitor la decursul adunării municipale din Aiud.

* * *

Miercuri în 15 a. l. c. s'a întrunit la Aiud congregația ordinară de toamnă. Membrii români ai congregației au fost înainte avizați, să ia parte, în număr cât mai complet. Membrii români n'au putut răspunde decât în parte, fiind împedeți de culesul viilor și alte lucruri economice de urgență. S'au prezentat totuși în număr destul de frumos, iar tabăra guvernamentală s'a prezentat în număr aproape complet, cu o disciplină, dela care am putea lua exemplu și noi.

Primul obiect — șablon — a fost propunerea comisiunii permanente de a se vota încredere guvernului.

La acest obiect a luat, pentru întâia oră cuvântul, prezidentul elubului comitatens român dl. *Dr. Iuliu Maniu*, care în numele partidului nostru național, a arătat motivele, pentru cari poporul român din acest comitat, nu poate avea nici o încredere în actualul guvern. Dsa a vorbit *românește* și a fost ascultat cu o atențiune generală. Înainte de toate oratorul a constatat, că congregațiunile comitatense, — în urma virilismului și a modului de drept electoral al membrilor, — nu reprezintă opinia comitatului și, prin urmare, este de puțin interes public, dacă membri congregațiunii sunt cu încredere față de guvern, ori ba. Faptul însă, că guvernul vrea să prezinte încrederea diferitelor congregațiuni drept expresie *fidelă* a voinței obștești, membri partidului național își țin de datorință a documenta, că opinia publică a țării, și în special *poporul românesc*, nu are încredere în acest guvern, căci acesta în toate manifestările sale, dovedește că e aderentul unei reacțiuni politice direct dezastruoase. Partidul guvernamental format fiind prin acte de forță brută și corupțiune publică, — contrar promisiunii sale — a înfăptuit o reformă electorală, adusă cu desconsiderarea tuturor principiilor democratice și cu tendența vădită de a face imposibilă poporului românesc validitatea sa politică. A introdus sistemul forței brutale în parlament: a adus o ordonanță cu privire la întrunirile publice, care este menită a face iluzoriu dreptul de întrunire al cetățenilor, voină să încătușeze și mai mult libertatea de presă și să desființeze aproape chiar și curtea cu jurați. În special, față de români, susține sistemul de opresiune de până acum, ținându-se lanț actele de persecuție politică, îndreptate în contra existenței naționale a românilor. Guvernul actual menține politica sistemului de guvernare de până acum, care a fost totdeauna cât se poate de vitregă

față de popoarele nemaghiare. Dar nu numai politica *internă* a guvernului a fost nefastă, ci și politica sa externă, care a făcut, ca Monarhia, rând pe rând, să-și piardă toți prietenii și să secere nesuccese după nesuccese.

Drept consecință, dl. Dr. Maniu prezintă următorul *proiect de rezoluțiune*:

„Considerând, că actualul guvern este continuarea acelu sistem de guvernare, care punându-se pe baza dominațiunii de rasă și de clasă, dela inaugurarea sa până azi, încătușează adevăratele forțe a vieții publice;

„conziderând că actualul sistem de guvernare e o direcție politică reacționară, contrară tuturor principiilor democratice și rezonanțelor sănătoase de stat;

„conziderând că actualul guvern nu numai că nu a delăturat acele piedeci, cari stau în calea dezvoltării naționale, culturale și economice a poporului român, ci, spre adâncă și generală nemulțumire a acestuia, a adaus nouă și nouă acte de opresiune politică la cele existente până acum;

„conziderând, că acest guvern, care însuș a declarat, a fi numai continuarea celui precedent, răsărit din forță brută, neglijă nu numai exigențele unei politici interne sănătoase, ci conlucră ca factor hotărâtor la politica externă dezastruoasă, care duce la deplina izolare a Monarhiei acesteia —

Congregațiunea comisatenză a Albei-inferioare își exprimă neîncrederea sa față de acest guvern“.

A luat apoi cuvântul membrul kossuthist al congregației *Fogarasy*, care a prezentat, de asemenea o monțiune de neîncredere față de guvern, din motive opoziționale kossuthiste, scoțând la iveală mai ales *panamalele* multămită cărora se poate susține la putere actualul guvern.

Pentru propunerea comisiunii permanente, a vorbit fostul comite suprem *Zeyk Dániel*, care s'a silit a combate argumentele aduse de d. Dr. Maniu. În deosebi, a protestat în contra afirmației d-lui Dr. Maniu, că actuala majoritate parlamentară s'ar baza pe corupțiune, și că n'ar avea baza sa legală; apoi a protestat în contra dorinței românilor de fi, în mod special îngrijiți din partea statului, pentru motivul că legea admite aici o *singură națiune politică*, alcătuitoare de stat. Neagă că reforma electorală s'ar fi făcut cu tendențe contrare românilor și se aștepte a arăta, că politica externă a monarhiei a fost corectă, căci i-a succes să încunjure un războiu — și se miră, că chiar ro-

mâinii critică această politică externă, cu toate-că numai acesteia are a-i mulțumi România succesele sale internaționale, cari singure au putut da cutezanța recerută d-lui *Dr. Iuliu Maniu*, ca să vorbească cu aceea demnitate și cu aceea încredere în viitorul neamului său cum a făcut-o în discursul d-sale.

A luat din nou cuvântul D-l *Dr. Iuliu Maniu*, pentru a reflecta fostului comite suprem. Înainte de toate a arătat cazurile mai celebre de corupțiune și terorism, prin cari s'a compus majoritatea actuală a parlamentului; în special s'a provocat la membri acestei congregații ca martori oculari ai modului imoral, prin care, cu mijloace murdare, forță brutală, s'au făcut alegerile din cercul Ighiului și al Vințului. Pentru a demonstra ca partidul guvernamental nu reprezintă, nici măcar în mod formal — voința alegătorilor din această țară, se provoacă la faptul, că în țara aceasta sunt în total 1 milion 160 mii alegători, dintre cari au ajuns la urmă 840 mii, și dintre aceștia pe candidații partidului guvernamental s'au dat de tot numai 380 mii de voturi, iar restul de 460 mii (va să zică majoritatea), pe candidații opoziționali. Constată apoi, că Românii nu cer *favoruri* separate pentru dânșii, ci protestează în contra faptului, că puterea statului, care se compune și din averea și sudoarea poporului românesc, se dă exclusiv în favorul poporului maghiar. Cere egala îndreptățire a tuturor popoarelor și înfierează procedura guvernărilor țării, prin care ei pretind respectarea nedreptei formule introductive a legii de naționalități, în schimb însă nu execută dispozițiile favorabile pentru români, a acestei legi sancționate, care lege de altfel, nu satisface nici pe departe juste pretenziuni ale neamului nostru. Arată apoi, că reforma electorală înfăptuită de gu-

vernul actual, pe lângă că e reacționară, e totodată îndreptată în contra validității politice a poporului românesc, — ceea ce dovedește împrejurarea, că până-ce Românii formează 16.4% a locuitorilor țării, alegătorii români vor forma numai 9.9 a tuturor alegătorilor, va să zică mult sub proporția lui numerică. Dar dovedește aceasta însăși motivarea acestei reforme electorale, care spune pe față, că nu se poate da drept de vot cetățenilor sub 60 ani, căci generația mai tineră a poporului românesc a învățat în așa măsură a cetii și a scrie, încât dându-le drept de vot și celor sub 30 ani, ar ajunge Românii la o prea mare putere politică. Iar în ce privește politica externă a Monarhiei, constată pur și simplu rezultatele, cari ne arată, că Monarhia noastră și-a câștigat pretutindena dușmăniei; a stârnit la toți vecinii neîncredere, și a lăsat să fie compromise rezultatele unei politice externe, care s'a susținut cu multă pradă de energie timp de aproape 30 ani și cu jertfirea alor multe miliarde. E drept, că s'a evitat războiul, dar s'au pierdut mari interese internaționale, și mai ales, s'a început ruperea unor legături de nespusă valoare internațională. Succesul României se poate multămi *vredniciei proprii* și, fără a intra în discuția rolului Monarhiei noastre în aceste succese, vorbitorul constată, în fața congregațiunii, că atât națiunea română, cât și dânșul, de când ia parte în viața publică, a pretins drepturile neamului românesc cu aceeași bărbăție și cu aceeași hotărâre — și înainte de a avea România succesele mai recente — și aceasta pentru motivul, că adevărurile, pe cari se bazează pretenziunile neamului românesc, sunt veșnice și neschimbate.

Cuvântul energic al dlui *Dr. Maniu* a fost ascultat cu o deosebită atenție, fără a se fi ridicat nici cel mai mic cuvânt de întrerupere.

S'a pus apoi la vot propunerea comisiunii permanente — și s'a primit.

În dezbaterile următoare dela ordinea zilei a luat cuvântul părintele canonic *Dr. Isidor Marcu*, care a arătat în mod temeinic dezastrul economic, de care sufără economii comitatului Albei inf., și a făcut propunerea: „congregațiunea comitatenză, să ceară dela guvernul țării un ajutor mai mare de cum a dat până acum, nu numai pentru cei năpăstuiți prin exundările de ape, ci și pentru aceia, căroră, din cauza ploilor multe, li-s'a nimerit recolta, și ca să întrevie congregația, pentru a se ușura extradarea pasapoartelor pentru străinătate.“

Congreg. comitatenză a primit *cu unanimitate* aceasta propunere; argumentarea dsale și descrierea nimerită a mizeriei, la care e expus poporul românesc, n'a putut lăsa rece nici pe acei membri, cari de altă dată nu prea se lasă mișcați de trebuințele reale ale poporului nostru.

A vorbit apoi profesorul *G. Precup*, cerând, ca banii orfanilor să nu se depună pe viitor la bănci, cari fac adese cămătărie nepermisă cu banii lor, ci să se dea împrumut particularilor, micilor proprietari, pe lângă ipotecă legală, iar banii deja depuși, să se abzică, în mod succesiv. Argumentația puternică și expunerea clară a dlui profesor *Precup* a dat însă de urechi surde. Congregația comitatenză a hotărât menținerea praxei de până acum.

A vorbit apoi părintele canonic *Gavril Pop*, a cărui vorbire o redăm:

„Fie-mi permis a vorbi puținel la obiectul completării unui post de subnotar aici în gremiu la comitat. Noi românii sau valahii-oláhok, cum le place a ne numi toile maghiare, batăr că fiecare popor este de a se numi așa, cum se numește el pe sine. Noi românii zic, durere, suntem con-

FOIȚA.

Ceasuri de seara.

Căile fericirii.

1. *Agărbiceanu.*

(Continuare).

Folosul imediat al acestor sboruri va fi convingerea, ce ne vom câștiga-o, că altul trebuie să fie izvorul păcii noastre, nu satisfacerea cutărei voințe trecătoare. Convingerea aceasta va fi unul dintre darurile cele mai însemnate, pe care sufletul nostru ni-l va pogori din sborul lui în înălțimi. Urmarea acestei convingeri va fi, că în noi se va tot întări conștiința puținții, și vom putea să ne opunem la tot mai multe atacuri deșarte ale voinții.

Ne vom câștiga astfel tot mai multă pace. Și cu cât împărăția păcii din noi va fi mai largă, cu atât vor fi mai largi și cercurile de rotire în sbor măreț a sufletului nostru, și ne vor ridica până aproape de izvorul păcii. Nu-l vom putea însă întrezări cum se cade, până ce înălțimile, în cari plutește sufletul nostru nu vor fi stropite de picurii grației dumnezeiești. În pace, în liniște sufletul nostru mai mult simte decât cunoaște lipsa acestei grații. Insetează după ea și o primește, și numai de aici încolo sunt sborurile lui cu adevărat pline de avânt.

În acest înțeles a zis s. Augustin: „Ne-ai făcut, Doamne pentru tine, și neliniștită e inima noastră până nu ne vom hodini în tine“. Până nu va afla hodina, până nu va afla pace.

Dar aceste cuvinte, pline de un înțeles așa de adânc, nu le-a rostit Augustin, învățacelul filozofilor vechi, nici Augustin cel cufundat în patimi. Până a fost furtună, până a venit vulcanul patimilor, a dorințelor, a ambițiilor în acel suflet mare, el n'a putut să se ridice la așa înălțimi. S'a ridicat după ce a făcut pace în el însuși, s'a ridicat apoi, mai ales, după ce s'a coborât ploaia Spiritului sfânt în sufletului lui.

Fericiți sunt cei ce fac pace în sine însuși, pentru că nu-și surzesc sufletul cu larva zadarnică a câștigului din lumea asta, pentru că nu-i răpesc zadarnic vremea, ci-l lasă să sboare. Sunt fericiți ce cruță de multe dureri, de multă suferință și mai ales de veșnica neliniște. Sunt fericiți, pentru că pot astfel cunoaște pe izvorul hodinei, al păcii după care insetează sufletele noastre.

Dar sub „făcătorii de pace“ se înțeleg, poate, mai ales aceia, cari coboară împărăția păcii în sufletele altora.

E însă adevărat, că nu te străduiești după ceea ce nu cunoști. Ca să poți da altora pace, trebuie ca mai întâiu tu însuși s'o cunoști, s'o apretiezi, să-i prețuești folosul. Astfel „făcătorii de pace“ în alții, trebuie să fie întâiu aducătorii de pace în ei înșiși.

Cum vom ajunge „făcători de pace“ pentru alții? Dacă vom cerca să delăturăm din ei ceea ce nu-i lasă să aibă pace: grijile cu neliniștea lor. Dacă apreciem pacea din noi înșine nu se poate, să nu dorim pacea și într'alții, în jurul nostru, în lumea întreagă.

Alții, ca și noi, pot fi neliniștiți, pot fi lipsiți de pace mai întâiu prin grijile ce li-le aduce însăși viața. Boala, sărăcia, lipsa, nedreptatea și întreaga legiune a relelor, pe cari sunt legate fatal de-o existență omească. A delătura aceste rele, întru cât'ti-e cu puțință, a le îndulci cel puțin, a le face să fie pricepute de alții, iată ce înseamnă a face pace în sufletele altora.

În acest înțeles toți cei milostivi din fericirea a cincea sunt făcători de pace. A lua asupra ta educația unui orfan părăsit, a îndulci existența unei văduve năcăjite, a ținea pe cheltuiala ta într'un asil pe un bătrân neputincios, înseamnă a coborî, cât de cât, împărăția păcii în inimile lor, scăpându-i de multe întrebări zadarnice și chinuitoare, de multe suferințe. Cu cât se vor simți mai oameni acești desmoșteniți ajungând în împărăția păcii!

A lupta pentru drepturile poporului tău, din neîmplinirea căroră e veșnic chinuit înseamnă a lupta pentru pacea lui. A lupta pentru îmbunătățirna sortii celor chinuiți de cei puternici, înseamnă, că ești un lupător al păcii.

siderați de fi vitregi ai acestei patrie, de fi de a doua mână. Din care cauză în oficiile de stat puțini români au loc, iar în oficiile dela comitate și mai puțini, rari ca corbii cei albi. Din care cauză tinerii români cu calificățiune deajuns sunt siliți ași căuta oficiu în alte țări. În România de exemplu sunt români din Ungaria în oficii cu grămada. Deși legea de naționalități, care nici nu se ține, nici nu se șterge sună altcum. Batăr că și noi susținem patria cu sângele și averea noastră, batăr că, când s'a adus pe tapet în congregațiunea acestui comitat mai anii trecuți, proiectul de lege despre introducerea mai intensivă a învățării limbii maghiare în școlile populare s'a accentuat aceea, că de aceea e de lipsă învățarea limbii maghiare în școlile populare ca fiii de români învățând și limba maghiară să poată intra și în oficii.

Drept acea On. congregațiune vă rog, că fiind vorba de completarea unui oficiu de subnotar aici în gremiu, să fiți cu considerare la dorința noastră a românilor, să completați acest oficiu cu un român, ca se fie aici în centru în oficiu și un român, să fie unul, care se știe și românește.

Atitudinea deamă și cuvintele bărbătești a acestui venerabil octogenar a stărnit recunoștința tuturor.

După discutarea altor obiecte de interes mai inferior, la circulara comitatului Hajdu de a se șterge titlurile și rangurile rămase din vremurile medievale, a luat cuvântul dl. dr. Al. Nicolescu, secretar metropolitan, care contra propunerii comisiunii permanente, a propus acceptarea circularii din chestiune, argumentând în mod temeinic, că în ziua de azi e un *anahronism* menținerea titlurilor și rangurilor, cari aproape mai totdeauna sunt numai paravane, după cari se ascunde lipsa adevăratelor merite, cu atât mai mult.

Vom fi „făcători de pace” pentru alții, dacă ne vom sili, să-i scăpăm de acele griji zadarnice cu neliniștea lor, pe cari și-le fac ei înșiși.

Făcătorii de pace vor fi deci, aceia, cari vor învăța pe alții să cunoască deșertăciunea grijilor ce-și fac, li vor învăța și le vor arată cum să-și stăpânească dorințele, cari le alungă pacea.

Vei fi făcător de pace, dacă vei deschide ochii altuia, cari oarbează în întunec, dacă vei putea aprinde o lumină în sufletul lui înopțat, dacă în cel ce geme în chinurile îndoielii vei putea aprinde candela speranței.

Și în înțelesul cel mai înalt, vei fi făcător de pace, dacă-l vei putea ajuta pe cineva să cunoască pe Dumnezeu, pe însuș isvorul păcii, pentru că numai atunci vei face cu adevărat pace în sufletul de-apropelui tău. Numai atunci poți spune: l-am ajutat până l-am scos la acel loc de hodină de pe care nu mă tem, că se mai clăti vre-odată.

În acest înțeles „făcători de pace” vor fi toți acei cari se străduiesc, cu învățăturile, cu faptele lor să-l descopere altora pe Dumnezeu, izvorul păcii. Aceștia lucră de-adreptul pentru împărăția păcii, peste care Dumnezeu e stăpân și tată.

Nu trebuie, deci să ne mirăm, dacă despre acești făcători de pace zice Mântuitorul, că se vor chema: „Fiii lui Dumnezeu”. Nu, pentru că ei prin activitatea lor, sunt

Bineînțeles, propunerea aceasta atât de frumoasă, — a fost respinsă.

În urmă s'a discutat asupra circularii comitatului Cluj, prin care guvernul e sollicitat, să inaugureze o și mai energică acțiune de colonizare și parcelare.

La acest obiect a luat cuvântul dl. dr. Iuliu Maniu, care în contra propunerii comisiunii permanente, a propus, ca circulara să nu se accepte. Într'un discurs mai lung a arătat motivele, pentru cari Românii văd o acțiune ostilă față de ei în colonizări, precum și consecințele dezastruoase a acestei politici economice a statului ungar, ce duce la *pauperizarea* poporului românesc și la *demoralizarea* celui maghiar.

Deși argumentarea dlui dr. Maniu a fost ascultată cu multă atențiune — congregația a primit, cu o mică majoritate propunerea comisiunii permanente.

Lupta frumoasă ce s'a dat cu aceasta ocazie, deși n'a adus multe rezultate reale, a ridicat mult prestigiul comitetului nostru național.

Ar fi de dorit, ca membrii români ai congregației, să se prezinte, și pe viitor, în număr cât mai complet.

* * *

După aceea membri clubului român comitatens au ținut o consfătuire intimă, în care s'au discutat mai multe chestiuni curente și de organizație internă.

O altă panamă. De abia s'au potolit valorile rescolite de scandalul milioanei, date de fostul prim-ministru Lukács, Cassei partidului muncii și altă panamă preocupă cercurile politice ungurești. S'a descoperit, oă o societate ungurească a intervenit la fostul ministru-prezident Lukács, în favorul aprobării statutelor sale. Societatea plănuise

oarecum înrudiți cu Dumnezeu. După cum copiii cei buni lucră pentru mărirea și cinstea părinților săi, așa și aceștia să străduiesc pentru mărirea și cinstea lui Dumnezeu, cercând să-L arete tot mai multora, și arătându-l să-L facă să fie iubit de tot mai mulți. Dumnezeu e începutul păcii, cei ce iubesc pacea în ei și în alții, prin calitatea asta se înrudesesc cu Dumnezeu și se vor chema fiii lui. Cea mai nevisată cinste pentru om!

Fii lui Dumnezeu, pentru că au aceeași dorință: să stăpânească în inimi pace: „Pace voaună!” „Pacea mea o dau voaună, pacea mea o las voaună. Nu pacea, pe care lumea o poate da, o dăm voaună”. Iată pacea vieții sfinte, pacea sufletelor noastre, iată viața lipsită de remușcările conștiinței”. Dar o pace, care se câștigă prin luptă. „Am venit să aduc sabie! Sa despart pe soț de soție, pe copil de părinți”.

Fiii lui Dumnezeu, pentru că au aceeași dorință: să stăpânească în lume pacea... „Atunci... scuturile le va arde cu foc”, adevărat venind în lumne Mântuitorul. Toată arma aducătoare de moarte, zice că se va arde și va fi pace... Și visul creștinilor adevărați, a celor făcători de pace” nu este pacea universală și cea mai dreaptă frățietate între oameni?

clădirea unei Casine mari pe insula Margareta lângă Pesta, și ceru concesiune pentru jocuri hazarde. În schimbul aprobării statutelor, oferi guvernului Lukács un milion și jumătate pentru Cassa partidului muncii. Societatea și guvernul au încheiat pe urma unui înțeles contract formal, în care au provăzut toate eventualitățile la cazul unei căderi a guvernului ori a morții lui Lukács. Într'aceste stipulații a fost și obligamentul primului-ministru Lukács, că la un schimb de guvern se îngrijește, ca guvernul, ce-i urmează să accepte obligamentul, de a aproba statutele societății. Într'aceea s'au descoperit panamalele lui Lukács cu cele cinci milioane, și guvernul lui n'a cutezat a da concesiunea cerută de societate. Guvernul Lukács a căzut apoi și natural, că societatea se prezentase la contele Tisza, cerând aprobarea statutelor pe baza contractului, mai ales, că societatea a plătit milionul și jumătate la mâinile jăimosului secretar de stat Jeszenszky și unui șef de secție în ministerul de finanțe cu numele Kazár Adolf. Tisza temându-se de scandal, n'a voit să aproabe statutele societății nici la repețite provocări, ci a declarat, că banii dați pe scopul acesta li restituie. Societatea a pretins atunci, ca guvernul lui Tisza să-i dea despăgubirile necesare pentru pierderile avute în urma contractului încheiat cu guvernul anterior și acceptate și de guvernul Tisza, în numele căruia Jeszenszki a declarat, că primește obligo-ul referitor la Casino-ul de pe insula Margareta. Societatea pretinde 4 milioane 600 mii coroane despăgubire. În chestia aceasta a și făcut pașii necesari la tribunalul din Budapesta unde opinia publică va avea din nou ocaziunea să aziste la desvălirea unor lucruri murdare. Corupția, în care s'a zămislit partidul guvernamental și care așa se vede că îl ține la oaltă, va trebui să-l înghită — ca apoi să reapară sub alt șef și sub altă numire. Căci nu oamenii sunt aci de vină, e sistemul. Și până ce nu se va ivi unul care se aibă curajul să sdrobi și estirpa, va rămânea veșnic acelaș. Istoria mai nouă a constituționalismului maghiar are clasice documente în privința aceasta. Caracteristic e, că în chestia panamei nouă a declarat șeful societății ceva jidan Schwartz Mihály, următoarele: Chestia pe noi întratâta ne interesează, că cineva ne-a tras pe sfoară, sau a mințit și ni-a înșelat Lukács László, sau Sándor János. La aceasta așteptăm răspuns. Cu escrocul ne tragem apoi seama.

Ridicarea contingentului de recruți. După îndelungate pertractări au căzut în sfârșit de acord ministrul de războiu cu cele două guverne, privitor la chestia ridicării contingentului de recruți. Ministrul de războiu având în vedere, că în urma eventualităților unui conflict extern e neapărat de lipsă întregirea trupelor din graniță și mai ales că contingentul tunarilor și al secției de aviațiune, nu e în proporție cu al altor mari puteri, a propus ridicarea contingentului recruților, ceea ce guvernele au acceptat. În curs de 5 ani se va ridica așadar numărul recruților cu 31,300, diutre cari 18,000 pentru armata comună, 6000 pentru honvezime și 7300 pentru Landwehrul austriac. Cu ridicarea aceasta se măresc și cheltuielile.

Competințele învățătorilor confesionali cari se află în serviciul activ militar. — Avansarea lor în clase și în gradații de salar.

D-l ministru r. ung. al cultelor și instrucțiunii publice, cu datul 18 Septembrie 1913, Nr: 149893, a dat un ordin-circular, tuturor comisiunilor administrative, în chestiunea serviciului activ militar, ca voluntari pe un an și în chestiunea avansării învățătorilor dela școlile primare comunale și confesionale în clase și în gradațiile de salar.

Credem, că facem un bun serviciu senatelor școlari-parohiali și învățătorilor noștri dacă comunicăm la acest loc în extras ordinul circular, numit mai sus.

I.

„În conformitate cu dispozițiile §. 20. din Art. de lege XVI—1913: „Învățătorii școlilor primare, comunale și confesionale pe timpul serviciului activ militar, ca voluntari pe un an se socotesc, ca concediați; și așa au drept la toate competențele învățătoresști (cu caracter de salar), cari trec peste suma de 800 cor.“

„Dacă învățătorul a avut ajutor de stat pentru întregirea salarului învățătoresc, atunci acest ajutor reținut pe timpul serviciului activ militar, se poate întrebuița pentru întregirea remunerației învățătorului ajutor, încredințat cu suplinirea lui.“

Referitor la învățătorii dela școlile primare comunale și confesionale, cari au ajutor de stat, pe timpul, când sunt chemați să-și îndeplinească serviciul militar activ, ca voluntari pe un an, ordinul circular mai sus numit dispune următoarele:

1.) Comisiunea administrativă în fiecare caz singuratic trebuie să raporteze afară de serie, că învățătorul N. N. când s'a prezentat să-și îndeplinească serviciul activ militar. În legătură cu aceasta trebuie să facă totdeauna propunere concretă referitor la sistarea ajutorului de stat în întregime sau numai în parte, după cum acel ajutor a fost mai mic sau mai mare de 800 cor. Suma ce întrece peste 800 se cuvine și rămâne asemnată și pe mai departe învățătorului chemat la serviciul activ militar.

2.) Dela sine se înțelege, că ajutorul de stat reținut se va asemna învățătorului ajutor, pe tot timpul suplinirii.

Senatele școlare-parohiale așadar, când au aplicat un învățător ajutor, să anunțe aceasta d-lui ministru al cultelor și instrucțiunii publice, pe calea comisiunii administrative.

La acest raport să se alătore actele învățătorului ajutor și anume: a) Diploma de învățător sau certificatul prin care să-și dovedească calificația; b) Certificatul de cetățean ungar; c) Certificatul de numire și constituire; d) Actul de dotațiune și e) Certificatul directorului școlar, că învățătorul ajutor și-a început de fapt activitatea.

II.

În chestiunea înaintării învățătorilor în clase și în gradațiile de salar, prevăzute în artic. XVI—1913, dl ministru dispune următoarele:

1. Dacă învățătorii aplicați la școlile

primare comunale și confesionale au ajutor de stat pentru întregirea salarului lor, când se apropie timpul, ca să înainteze sau să treacă din o clasă sau gradație de salar în alta, — dupăce această avansare nu se face din oficiu, ci numai în urma unei cereri speciale: *Senatele noastre școlari parohiali, cu trei luni înainte sunt datoare să ceară dela minister prin mijlocirea comisiunii administrative. — asemnarea din visteria statului a sumei, care i-se cuvine învățătorului ca o nouă întregire prin înaintarea în clase sau gradații de salar.*

La această rugare nu trebuie să se alătore nici un act.

Senatele școlare parohiale sunt însă datoare să observe cu rigoare termenul de anunțare mai sus anunțat, deoarece *pentru toată dauna, ce ar suferi învățătorul din întârzierea acestei anunțări, membrii senatului școlar-parohial sunt răspunzător materialicește.*

2. După ce în conformitate cu dispozițiile §. 15 din art. de lege XVI—1913, la avansarea în salar a învățătorilor confesionali, trebuie să se ceară opinia prealabilă a Ordinariatului (superiorității bisericesti) — senatele școlari-parohiali, cari doresc ca suma necesară la avansarea în salar a învățătorului să se ceară dela stat, înainte de-a cere aceasta trebuie să-și câștige învoirea prealabilă a Ordinariatului și această declarație să o alătore la rugarea — amintită mai sus și adresată dlui ministru al cultelor și instrucțiunii publice, — și să o înainteze prin comisiunea administrativă.

Acesta este pe scurt cuprinsul ordinului circular al dlui ministru, care servește și ca o explicare art. XVI—1913.

E clar, că fiecare învățător, care e înrolat ca voluntar pe un an și beneficiază de ajutor de stat, când voințe să-și îndeplinească serviciul activ militar, încă în luna August a anului, în care dorește sau e invitat să-și îndeplinească acest obligament, e dator să anunțe senatului școlar parohial iar acesta comisiunii administrative.

Când e vorba de avansarea unui învățător în clasă sau gradații de salar, învățătorul e dator în interesul lui ca la timp, — cel puțin cu patru luni înainte, — să comunice în scris senatului școlar parohial, timpul dela care (ziua, luna și anul) are dreptul de avansare, în conformitate cu dispozițiile § 5 și 6 din Art. XVI—1913. Deoarece, precum este evident din ordinul ministerial de sus numit, senatul școlar-parohial e dator cel puțin cu *trei luni înainte* prin comisiunea administrativă, — să ceară dela minister asemnarea întregirii, care i-se cuvine, prin avansare.

Atât preoții cât și învățătorii să observe cu rigoare aceste dispoziții în interesul comunei bisericesti și pentru răspunderea mare, ce li impune.

Precum suntem informați Ordinariatul Arhiepiscopesc prin un ordin-circular va atrage atențiunea factorilor chemați asupra acestor dispoziții ale dlui ministru.

Ar fi bine să se facă și la noi statul personal al învățătorilor, și un îndreptar în chestiile școlare, cari zilnic se complică și înmulțesc.

Un prietin al școlii.

Reviste.

Conflictul Sârbiei cu Austro-Ungaria.

Cea mai proaspătă senzație balcanică e conflictul, ce s'a iscat între Austro-Ungaria și Sârbia. Trupele sârbești, dupăce au înfrânt revoluția albană, au trecut înainte pe teritor albanez, unde au ocupat însemnate puncte strategice. Cazul acesta a provocat adânci nedumeriri la Viena, mai ales că acolo ministrul prezident Pasici a declarat categoric, că mobilizarea armatei sârbești nu urmărește nici un scop secret, și pe teritor alban nu va călca. A făcut însă tocmai contrarul și Austro-Ungaria a fost nevoită, ca să ridice protest împotriva înaintării trupelor sârbești. La protestul austro-ungar s'a alăturat Italia și Germania, celelalte două puteri ale triplicei. Însă nu se știe dacă conflictul va lua proporții mari, ori se va potoli la declarații oficiale.

Dar clar e, că în Balcani mai sunt multe materii explosive și multe chestii de aplanat, cari toate ating monarhia austro-ungară de aproape. Suntem săraci — sleiți, dar bani vom mai vărsa mulți pentru Balcanul blăstămat și par'că nici așa nu se va putea încunjura odată — rășboiul.

Diverse.

Cătră On. Cetitori.

Dupăce suntem deja cătră sfârșitul anului, și unii dintre On. abonenți nu ni-au trimis până acum încă nici un crucer, nici din restanța anilor trecuți și nici din abonamentul anului curent, — venim a-i ruga cu tot respectul, să binevoiască a-și aduce aminte de noi și să ne trimită o parte din prețul abonamentului. Vedem și noi că anii acestia au fost slabi și criză finanțiară pretotindenea, dar pentru noi au fost într'adevăr cei mai răi. Însă datorința trebuie să ni-o facem cu toții.

Administrația.

Congresul regnicolar al notarilor comunali și cercuali.

Presidiul congresului regnicolar al notarilor comunali și cercuali în decursul acestei luni va convoca o ședință în Budapesta. Obiectul ce se va dezbate va fi recunoașterea proiectului de lege privitor la îmbunătățirea salariilor.

E de prevăzut, că notarii vor fi mulțumiți cu proiectul guvernului, pentru că deși acela nu îndestulește toate aspirațiile, totuși față de trecut însemnă un mare progres în privința subsistenței notarilor.

Ministrul președinte Tisza a și declarat președintelui congresului, că dacă de prezent guvernul nu e în stare să satisfacă întru toate pretențiilor juste ale notarilor, sperază că în viitorul apropiat se vor împlini toate.

Proiectul de lege are în vedere și aranjarea plăților ce se vor croi în viitor subnotarilor. La acest congres vor fi reprezentate 63 comitate.

In loc de cununi eterne pe mormântul scumpei lor mame Emilia Andrea născ. Suciu au dăruit: Dr. Enea Andrea, avocat, Nocrich, Ioan Andrea, inginer mont. Budapesta câte 100 cor., Pompeiu Andrea, locotenent ces. și reg. în reg. 39 de inf. Viena 20 cor. laolaltă 220 cor., fond început pentru lărgirea bisericii gr.-cat. din Ighiu.

Linie ferată directă între Cluj și Murăș-Oșorheiu. În privința construirii unei linii ferate directă între Cluj și Murăș-Oșorheiu de mult contemplată, după cum cetim, a avut loc o consfătuire în Cluj, la care au luat parte reprezentanții comitatelor și orașelor interesate. Cu aceea ocaziune, s'a decis definitiv că înființarea acelei linii ferate e de lipsă și nu mai trebuie amânată.

Cu privire la speșele împreună cu aceasta nouă linie ferată, s'a hotărât, că 17 comune interesate din comitatul Cojocnei cercul pretorial Mociu, vor contribui cu suma de 8000 mii coroane plătită în 50 ani, orașul Cluj cu 200 mii cor. bani gata și 10 mii cor. în prețul lucrului ce se va presta în natură.

Restul îl vor da comunele din comitatul Murăș-Turda apoi Clujul și Murăș-Oșorheiu. În privința direcției ce o va străbate noua linie ferată, după-ce vor răspunde specialiștii cari au fost provocați de urgență, planul liniei a ajuns în stadiul realizării.

Mulțămite. Deoarece starea sufletească adânc zdruncinată nu ne îngăduie, să ne exprimăm personal și deosebit mulțămitele tuturor acelor, cari prin condolițe scrise ori verbal, participare la serviciu funebru, înmormântare etc. ne-au mângăiat durerile suferite la pierderea scumpei noastre soții și mame, îi rugăm să primească pe aceasta cale expresiunea sincerilor noastre mulțămite. Ighiu, la 14 Oct. 1913. Fam. *Andrea*.

Apel O seamă de prieteni și cunoscuți din Orăștie și jur ai genialului nostru inventator și aviator mult regretat, *Aurel Vlaicu*, ne-am înțeles datorită cătră opera lui astfel, ca să încercăm să o facem cunoscută în cele mai largi cercuri românești. Vom scoate o carte, în care cetitorii să aște biografia amănunțită a lui Vlaicu, cu date necunoscute publicului mare, cu informația scoasă în mare parte din scrisorile lui și din amintirile — încă recente și cu puțință de controlat — ale amicilor lui. Am rugat pe câțiva dintre scriitorii noștri celebri, cari au fost în bună frăție cu el, să ne dea și ei material pentru publicația noastră. În sfârșit vom aduce foarte multe ilustrații — între ele și noi, — cari vor ajuta și celor mai puțin orientați în chestii de aviație, să se poată lămuri cu privire la opera regretatului martir dela Binținți. În mormântarea lui Vlaicu, discursurile rostite cu prilejul acesta, durerea neamului manifestată în presă și prin condoleanțe, și în sfârșit amintiri

colorate, scrise bine vor închide volumul, menit să păstreze și în felul acesta pomenirea veșnică a celei mai superbe glorie a noastre dela începutul acestui veac.

Venitul publicației noastre va spori Fondul pentru ridicarea unui monument lui Aurel Vlaicu.

Apelăm la sentimentele de pietate și de conștiință națională ale publicului nostru, rugându-l să binevoiască a subscrie lista ce li-se trimite, din care să ne putem orienta și noi asupra tiragiului. Cei cari vor primi liste de aceste, sunt rugați, să adune personal, sau prin vre-o persoană de încredere și potrivită, iscălituri sigure printre cunoscuții lor, și, după posibilitate, să și încasseze prețul, iar listele să le restituie — două săptămâni dela primirea lor — la adresa: „*Librăria S. Bornemisa*“ în Orăștie (Szászváros). Banii încuși să-i administreze la adresa institutului de credit „*Ardeleana*“, Orăștie (Szászváros).

Prețul unui exemplar obișnuit e 3 cor., un exemplar de lux 5 cor. abonat înainte. Prețul de desfacere după apariție va fi 3 cor. 60 bani, respective 6 cor. Comitetul de editură. *Dr. Aurel Vlad, Dr. R. Boca*.

Două expoziții ale Reuniunii române agricole sibiene. Comitetul central al amintitelor Reuniuni va aranja:

1. **Duminică, la 13/26 Octomvrie c.,** în comuna Alțina, cercul Nocrich, a 22-a expoziție de vite de prăsilă. La expoziție se primesc vitele cornute (nu și caprele) ale locuitorilor noștri din Alțina, Bendorf, Chirpăr, Nocrich, Marpod, Ilimbav, Fofeldea și Tichindeal. Toți exponenții cu locuința afară de Alțina, au să producă despre vitele lor pasapoarte în regulă. Oile să expun în grupe de cel puțin 3 capete. Primirea în expoziție a vitelor să face de cătră comitetul aranjator local, constituit din membrii direcțiunii Insoțirii „*Raiffeisen*“ din Alțina.

Se vor împărți 52 de premii, în sumă totală de 300 cor., dăruite de Comisiunea economică a comitatului Sibiu, și anume se vor da premii în Grupa I. Bovine de prăsilă (rassa indigenă și străină): a) tauri de 3—5 ani: 3 premii de câte 10 coroane; b) vaci de 3—8 ani: 3 premii de câte 10 cor., 3 premii de câte 8 cor., 4 premii de câte 6 cor. 3 premii de câte 5 cor.; c) juninci și tăurenci de 1—3 ani: 2 premii de câte 10., cor., 3 premii de câte 4 cor. și 4 premii de câte 5 cor.; d) vitele de 1/4 — 1 an: 1 premiu de 10 cor., 2 premii de câte 8 cor., 6 premii de câte 5 cor. 6 premii de câte două cor. Grupa II. Oi de prăsilă: a) berbeci de 1—5 ani; 1 premiu de 10 cor. și două premii de câte 5 cor.; b) noatini din 1913; 1 premiu de 5 cor. și 2 premii de câte 4 cor.; c) noatine din 1913: 1 premiu de 5 cor. 2 premii de câte 4 cor. și 1 premiu de 3 cor.; d) oi de 1—5 ani: un premiu de 8 cor. și 2 premii de 5 cor.

La expoziție iau parte câțiva membrii ai comitetului central al Reuniunii agricole cum și dl Mihály Árpád, vice-notar comitatenz, drept reprezentant al comitatului Sibiu. Începutul la ora 11 a. m. În timpul de față, cu atâtea năcașuri și neajunsuri pentru poporul nostru, e în interesul economilor să ia parte fie cu vaci, cu junince, cu tăurenci, cu vițele etc. fie cu oile lor la expoziție.

2. **Luni, la 14/27 Octomvrie (ziua Cu-**

vioasei Paraschiva) va aranja a 8-a expoziție de copii în comuna Răhău, (lângă Sebeșul-săsesc). La expoziția de copii i-aup arte numai copiii din Răhău cu vârsta de 1—4 ani. Expoziția se ține în salele școlii cu începere dela ora 10^{1/2} a. m.

Se vor împărți 50 premii, în sumă de 250 cor., la care dăruiește Comuna politică Răhău 100 cor., băncile „*Sebeșana*“ și „*Agricola*“ din Sebeșul-săsesc, cum și Reuniunea agricolă câte 50 cor. Ele se impart astfel:

Grupa I. băieți: a) dela vârsta de 1—2 ani: 1 premiu de 10 cor., 4 premii de câte 5 cor., 1 premiu de 4 cor., 2 premii de câte 3 cor., 3 premii de câte 2 cor.; b) dela 1—3 ani: 1 premiu de 10 cor., 4 premii de câte 5 cor., 1 premiu de 4 cor., 2 premii de câte 3 cor., 2 premii de câte 2 cor.; c) dela 3—4 ani: 1 premiu de 10 cor., 3 premii de câte 5 cor., 1 premiu de 4 cor., 3 premii de câte 3 cor., 2 premii de câte 2 cor. Grupa II. băiete: a) dela vârsta de 1—2 ani: 1 premiu de 10 cor., 3 premii de câte 5 cor., 1 premiu de 4 cor., 2 premii de câte 3 cor., 2 premii de câte 2 cor.; b) dela 2—3 ani: 1 premiu de 10 cor., 2 premii de câte 5 cor., 1 premiu de 4 cor., 2 premii de câte 3 cor., 2 premii de câte 2 cor.; c) dela 3—4 ani: 1 premiu de 10 cor., 3 premii de câte 5 cor., 2 premii de câte 3 cor., 2 premii de câte 2 cor. Pe lângă premiile în bani se va împărți și câte o broșură cu conținut igienic.

În juriul expoziției de copii iau parte mai mulți medici, în frunte cu medicul Dr. Ioan Elekeș și Dr. Atanasiu Moga din Sebeșul săsesc și cu dl Dr. Brutus Benția (Petrișfalău). Dr. A. Moga va ținea o prelegere din igiena copilului.

Comitetul Reuniunii, din acest prilej, pune temeiul cu 20 cor. la „*Fondul de ajutorare al femeilor lăuze dar sărace din Răhău*“, apoi va împărți tăblițe cu regulile scurte despre creșterea, îmbrăcăminte, nutrirea etc. copiilor, cari se vor da părinților spre a le atârna pe pereți în case.

Premiile se introduc în cassette de economizare și de acolo în libele de depunere ale cassei de păstrare din Săliște tăblițe cari, vor purta numele copiilor premiați.

Copiii premiați se vor cântări, măsura și fotografia.

Cum însuflețirea în populațiunea din Răhău pentru expoziția de copii este mare, nădejde avem, că ea să va număra între lucrările vrednice de a lumina mintea și de a încălzi inimile alor noștri.

Reuniunea noastră agricolă e vrednică de toată lauda și de tot sprijinul, dat fiind că lucrează pentru binele și înaintarea poporului nostru. Sibiu, 13 Oct. n. 1913. *Victor Tordășianu*, secretarul reun.

Sirolin
„Roche“
Recomandat de medici în toate
îmbolnăvirile Organelor de respirație
In morburii de plămâni,
Cataruri bronchiali,
Tusă convulsivă,
Scrofuloza copiilor.
Se află în toate Apotecele
cu 4 Coroane sticla.

Partea Literară.

Lytton Bulwer.

Ultimele zile ale oraşului Pompei

— Roman. —

In româneşte de: **AUREL B. GAJIA.**

(Continuare). (19)

Dupăce s'a depărtat atenianul, Iulia stând triumfătoare în uşă zise:

— Câteva ore încă, înțelepte Glaucus, și s'a sfârșit cu orice înțelepciune de a ta.

Ajuns acasă, Glaucus, observă pe Nydia printre arborii din grădină.

— Pe mine m'ai așteptat copilo?

— Nu, am udat numai florile și acum mă odihnesc puțin.

— Azi aerul e înădușitor — zise Glaucus, așezându-se pe o laviță. M'a încălzit și vinul. Aș bea ceva răcoritor.

Oarba treseri. Ca semn de mulțămîntă s'a decis, ca pe neștiute să-i dea beutură furată din sticluta Iuliei. Inima ei svăcnia de bucurie știind, că de aici încolo Glaucus va fi cel mai înțelept om din Pompei. Zise deci cu un ton binefăcător:

— Îți pregătesc eu o beutură răcoritoare din miere și vin, după cum ti place și Ionei.

— Mulțămesc zise Glaucus, ce nu presupunea nimic. — Dacă Ionei ti place atunci și mie îmi va face bine.

Nydia s'a grăbit și numai decât s'a întors cu un pocal plin.

Când Glaucus ti luă din mână pocalul, biata fată s'a răzimat de părete. Fața-i roșie se albi, mânilor i-se încreștaseră. Aștepta efectul beuturii miraculoase.

Intr'aceea Glaucus a ridicat pocalul la gură și beu deja o înghițitură, când observă, că fața feței din Tesalia se în schimbă cu totul. Puse repede pocalul și o întrebă:

— Ce ai? Nu ești bolnavă?

Zicând acestea voia să se apropie de fată, când deodată simți, că ceva îi împunge inima. Apoi îl i-au amețeli. I-se părea, că și-a pierdut echilibrul, și că umblă în aer. I-se părea, că pământul e prea mic pentru el și că îi cresc aripi. A început să rădă cu hohot. A bătut în palme. Bucuria asta atât de extraordinară a dispărut deodată. Glaucus simțea, că sângele îi bate tare prin vine, e ca un râu, ce nizuindu-se peste toate întăriturile se grăbește în mare. Au început a zăru-i urechile, a simțit junghiuri în creier, vinele au început să i-se umfle și numai puteau rezista presiunii celei mari. Deodată lumea s'a întunecat înaintea lui. Figurile de pe pereți păreau, că se mișcă. Cel mai curios lucru era, că durerea i-a încetat, dar simțea, că se apropie tot mai mult de nebunie.

Nydia râse de toate. Asculta încordată la vorbele neînțelese ale lui Glaucus. S'a grăbit la el, a în genunchiat înaintea lui și i-a îmbrățișat genunchii.

— Glaucus nu cunoști pe Nydia? — strigă acum fata și lacrimile îi curgeau șiroaie.

— Inforătoare situație! Pentruce mă muncești? Trăsurile feței tale tradează moarte. Te cunosc, și de vei numi chiar și Orcus eu știu, că ești Arbaces! Depărtează-te dela mine umbră vrăjitoare.

— Glaucus, Glaucus, — strigă Nydia.

— Cine mă strigă? — întrebă Glaucus. — Aud pe Ione ... vom scăpa-o... Unde-i pumnalul? Hah. Aici! Ione merg să te scap. Uite plec deja.

Atunci atenianul s'a și depărtat și cu triera străzile luminate de razele lunii. Toți se feriau din calea lui. Ajunse pe țărnul Sormus-ului de aici în alee, unde Olinthus și Apaecides spuseră, că o să se întâlnească.

XIII.

Cine-i ucigașul?

Era o seară frumoasă. Zgomotul din oraș trecuse în aleie. Pompeienii noaptea asta o petrecură în alei, ce era pe o ridicătură mai înaltă, de unde vedeai marea verzie. Se vedeau locurile de distracție ale Stabiei și piscurile munților Lactantium. Părea, că aceștia se împreună cu cerul.

Luna își arunca razele ei arginții pe templul din alee, încunjurat de arbori seculari.

Jur-împrejur era o liniște, ca de moarte. Pe sub umbra arborilor aluneca pe nesimțite figura maestrasă alui Calenus.

Oaspeții n'au trebuit să aștepte mult. Din stânga și din dreapta se auzia șgomot de pași. În lumina lunii Calenus recunosc pe tinărul preot al zeiței Isis, care venia, însoțit de Arbaces.

Arbaces venia de curios în casa lui Diomed, unde voi să știricească dela Iulia, ce efect avu beutura?

Abia îl cunosc și îl agrăi:

— Apaecides, la cea din urmă convenire a noastră eram ca dușmani. Cu toate acestea te-am dorit. Doresc să-mi fi și pe viitor prietin și învățacel.

Apaecides se uită mânios la el.

— Înșelătorule! Ai scăpat de moarte? Să nu crezi, că m'ai putea ucide!

— Mai încetinel — zise egipteanul — liniștindu-și mânia. Cuvintele lui Apaecides l-au vătămat în ambiția lui. Vorbește mai domol, căci dacă te-ar mai auzi cineva atunci...

— Mă ameninți? Și ce s'ar întâmpla, dacă ar auzi întreg orașul?

— Străbunii mei n'ar permite să te iert.

Ascultă-mă! Te-ai mâniat, fiindcă pe sora ta am voit să o fac preuteasă a zeiței Isis. Iartă-mă pentru asta. Te rog eu, care n'am cerut iertare în viața mea dela nimeni.

— Mergi deaici! — strigă Apaecides. E aproape minutul când vom descoperi toate mișeliile tale și ale zeilor voștri. Templul zeiței Isis și titlul tău de rege, pe viitor vor fi numai obiect de batjocură.

Egipteanul palizi. Privia în jur neliniștit, că nu-i aude cineva? Privi așa de încrunțat la preot, încât altul ar fi murit pe loc.

— Apaecides! — zise Arbaces. — Păzește-te. Ce ai cu mine? Tu ai vorbit numai din mânie, ori doară ai planuri hotărâte?

— Vorbesc după cum îmi șoptește singurul Dumnezeu adevărat, al cărui ser-

vitor sunt — zise creștinul. Îți spun, că ajutorat de Dumnezeu, vom strivi întreg cultul vostru. Peste trei zile vei ști totul. Tremură și să aibi frică, nemernicule!

La cuvintele aceste Arbaces se infuria. Îi era în joc onoarea și vieța. Vedea, că e ceva conjurație la mijloc. Din cuvintele preotului zeiței Isis, observă, că Apaecides s'a încreștinat. Își scoase repede pumnalul și văzând, că nu-i nimeni pe deaproape, îl înfipse de două ori în pieptul tinărului. Apaecides, străpuns în inimă, căzu la pământ.

Arbaces îl privi câțva timp cu furie. În momentul următor deja simți, că e în primejdie. Și-a șters cu grijă pumnalul, s'a învâluit în haină și era să plece, când observă un tinăr, ce se apropia de el. În razele de lună văzu figura lui Glaucus, ce venea mereu cântând imnuri sfinte.

— Ah, — strigă egipteanul. — Soartea mă favorizează, săucid pe amândoi dușmanii mei.

Pe când zise acestea, egipteanul s'a ascuns în desișul dincolo de biserică și privea de aici la prada sa. Vede, că tinărul atenian nu-i întreg la minte. Glaucus ajunse la trupul străpus alui Apaecides. S'a oprit și adunându-și ideile, și punându-și mânilor pe frunte zise:

— Ah, Endymion, așa de tare dormi?

Apoi se plecă, să ridice cadavrul.

În minutul acesta egipteanul eși din tuș și cu pumnul lovi atât de tare pe Glaucus, încât îl trânti la pământ. Acesta căzu lângă cadavru și stigă cât îl luă gura:

— Ajutor, ajutor! Ucigașul fuge!

Își puse piciorul pe pieptul lui Glaucus.

De odată se apropie o mulțime de cetățeni.

— Ridicați cadavrul și prindeți pe ucigaș. — strigă egipteanul.

Ridicarea cadavrului și se speriară recunoscând, că e unul din preoții lui Isis. Se mirară și mai mult, când observară și pe Glaucus.

— Glaucus! — zise un glas din mulțime. — Se poate una ca asta?

— Nu sunt eu ucigașul.

De odată sosiră și mai mulți.

— Ce-i? Sânge? Cine-i ucigașul?

Poporul arată spre Glaucus.

— Acesta? Nu se poate!

— Eu sunt! — zise cu fală Arbaces.

— Scuză! Cum te cheamă?

— Arbaces! Cred, că acest nume e cunoscut în Pompei. Trecând prin alee, am observat pe preotul și pe tinărul grec, că discutau înfocat. Cest din urmă vorbea răstit. Trebuia să cred, că ori e beat, ori e furios. Deodată îi văd numai sclipind pumnalul. M'am apropiat, dar era târziu. Deja l'a fost străpuns de două ori.

— Vorbește, ce zici la acuză?

— Haha, era ridicul, când vrăjitoarea m'a amuțat cu șerpele, iar Hecate, ce sta lângă ea, râdea cu hohot. Ce puteam face altceva? Sunt bolnav. Puterea mă părăsește. M'a mușcat șerpele veninos. Puneți-mă în pat și aduceți medicul. Va veni la mine însuși bătrânul Aesculap, dacă îi veți spune, că sunt grec. Ah! mi-se usucă creierul, mă arde ceva.

Atenianul căzu în brațele celor din jurul său și lipă așa de grozav, încât toți cei din jurul său îl compătimiră.

— E nebun și în nebunia lui a ucis pe preot. Așa a fost ziua întregă? L-a văzut cineva?

— Eu — zise unul din cei de față.

— Așa trecu o oră, de când îl văzusem. Trecea pe stadă cântând niște poezii curioase, așa cum spuse Arbaces.

— Intăriți cele spuse de Arbaces? Duceți-l la tot cazul înaintea pretorelui. Pagubă de el! Așa un tinăr frumos și bogat! Să ucidă el pe un preot al zeiței Isis, și încă aproape de templul aceleia!

Atunci numai își aduse aminte poporul de cele ce se întâmplaseră. Înțelese, că prin omorul acesta templul s'a necinstit.

— Nu-i mirare, că la întâmplarea aceasta s'a cutremurat pământul — zise unul.

— În temniță cu el! — strigară mai mulți. Se auzi și glasul unei fete:

— Animalele selbatice nu mai au lipsă de gladiator.

— Drept ai! — Mulți îl compătiseau, văzându-l așa tinăr și frumos.

— Aduceți câteva scânduri, ori o trăsură — zise Arbaces. — Pe preotul zeiței Isis nu-l putem transporta așa, cum ducem pe un gladiator ucis.

Mulțimea l'a ascultat și porni după trăsura.

Mulțimea făcu drum unui strein, ce se apropiase. Era Olinthus, ce sta față în față cu egipteanul. În primul moment observă numai cadavrul.

— L'au ucis!

Apoi privi la egipteanul și arătând cu dreapta spre Arbaces zise:

— Aici au lucrat mâni ucigașe. Cine-i ucigașul? Tu egipteanule, ai să ne spui! Eu cred, că pe cât e sigur, că în cer există un singur Dumnezeu, întocmai așa cred, că ucigașul ești tu.

— Imi cunosc pe acuzatorul meu și înțeleg și cauza învinuirii. Nu vă mirați cum mă acuză, că eu ași fi ucis pe preotul zăului meu?

— Acesta e Olinthus. Și el e creștin și nu crede în zeii noștri — strigă poporul.

— Ascultați-mă frăților — zise creștinul liniștit. Acest preot alui Isis, înainte de a muri cu ceva, s'a încreștinat. Mi-a descoperit mișeliile lui Arbaces, făcute în templul zeiței Isis. Era să vă descopere și vouă. Priviți aici pare un mort care n'a avut nici un dușman! Și cine l'ar fi putut ucide? Nime, decât omul care se temea de el! Acela este Arbaces egipteanul.

— Acultați! — strigă Arbaces. — Ascultați cum înjură pe zei. Întrebați-l crede în Isis?

— Cred în necuratul? — zise Olinthus. Creștinul nu se sperie, deși mulțimea murmură. Nu se temea de moarte, nici de mânia poporului și continuă cu însuflețire: — În lături, voi idololatri! Acest cadavru nu este al vostru și nu vă permite să-l îngropați voi. El a fost creștin, deci e al nostru și-l vom îngropa ca pe un creștin. Il pretind de al meu și încă în numele Domnului, care i-a cerut sufletul.

Vorbă așa de restit, încât mulțimea nu cuteza să zică nimic deși îl uria foarte. Centurionul întreveni.

— Olinthus spune-ne înainte de toate, cum te cheamă și ai ceva dovadă pe lângă presupunere?

Olinthus tăcu. Egipteanul îl privia cu dispreț.

— Pretinzi cadavrul preotului zeiței Isis, din motivul că el a fost creștin?

— Da!

— Atunci jură-te pe Cybele din Pompei, că el s'a încreștinat, mai înainte de a fi ucis.

— Eu urăsc biserica voastră și nu pot să jur în numele zeilor voștri.

(Va urma.)

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Grușița.**

Prăvălie nouă!

Atragem atențiunea onoratului public român din Turda și jur la prăvălia nouă de spețerei deschisă în piață (în locul foastei prăvălii a lui Bologa lângă ospătăria lui Becski).

Aranjând cu totul din nou prăvălie după recerintele de azi; vom avea în vedere a servi onoratul public în mod cinstit cu preț moderat, marfă bună.

Rugăm onoratul public român a ne sprijini... căci la deschiderea prăvăliei am contat cu totul la ajutorul și sprijinul prețios al publicului românesc.

Cu stimă deosebită

HOSSZU și URCAN,
(60) 2—3 comercianți.

Onorate domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapesta un

Birou de informații și agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute către oricare ministru, Curie ori alt oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi esoperez rezolvare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5—6 ani cu prețuri eftine oricare sistem de motoare de benzină, ori de oloiu brut ori de gaz. Tot felul de mașini de trăierat, tot felul de mori cu petri fine și motoare trainice, tot felul de automobile, pompe și ferestreie și alte rezizite economice. Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, — deci din mână primă, — și nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror conținut nu l-au cunoscut, Planul meu este ca

să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. — Il sfătuiesc deci pe fieștecare român doritor să-și cumpere ceva să-mi scrie ca să merg eu la dânsul ori să vină dânsul la mine să ne înțelegem, — iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i scoată afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din Budapesta imprumuturi pe amortizare de 20—50 ani cu procente mici și mijlocesc vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr grâu, cucuruz, ovăs, boi, oi și porci. Tot felul de poame și legume, — cu un cuvânt tot ce are Românul de vânzare.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plătiți o taxă după învoială. Cu stimă:

L. Olariu

Budapest.

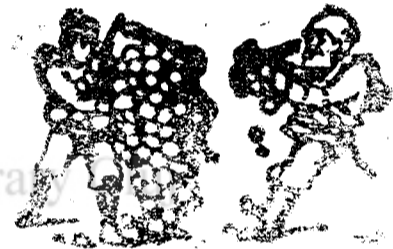
(34) 23—25

II. Margit Körut 11 1/2 2.

In Buda lângă podul Marghithid.

Viță americană altoită

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți, furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

FR. CASPARI

Medias—Medgyes. [Nagyküküllő vm.]

Serviciu conștiințios. Soluri garantate.

Catalog se trimite la cerere gratis și franco.

În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel, că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dnii proprietari, cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere, ce o pot avea în firma de mai sus.

[12] 3—20

PICURII DE STOMAC

ai lui BRÁDY

mai înainte „Picurii de Mariacell“

s'au dovedit de 30 ani încoace de un medicament neapărat trebuincos în fiecare casă. Picurii aceștia au un efect neasămănat de bun la perturbațiunile mistuirii de orice speție la ameteți, arsuri de stomac, constipație, dureri de cap și destomac, greață, insomnie, colica, anemie (lipsa de sânge), gălbineala șcl.

Se pot căpăta în fiecare apotecă. O sticlă costă 1.60 cor., mică — 90 fil., 6 sticle 5.40 cor., 3 sticle mari 4.80 cor., ce se trimit franco, dacă prețul lor se anticipă la

Apoteca lui C. BRÁDY la „König von Ungarn“ în Viena, I. Fleischmarkt 2. Depot 5.

Să se aibă grijă la marca cu tipul Maicei dela Mariacell, împachetarea în carton roz și iscălitura de pe tipul clișeului de aci.

(6) 19—25

Să pot procura
altoaie pentru pomi
roditoare de calitate
ireproșabilă pomi
roditori și pentru promenăzi

NAGYENYED
Alsófehérm.

VITA DE VIE
cu rădăcina și altoaie.
Preț curent trimite gratis.

FISCHER és Tsa
Școală de grădinarit și stabiliment de viticultură
Proprietari: AMBROSI M. junior și succesorii lui

„Lemne de foc“

din fag tinăr, crepate și bine uscate,
se află de vânzare cu prețul de
135 cor. vagonul, încărcat gata, la

Iff. Kiss Ernő
în Szováta.
(56) 6-7

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din
viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Semi-
narului teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul freat
220 cor.

HOP, HOP!... NU UITAȚI,

că cea mai apropiată **tragere** a lozurilor dela Banca Hipotecară Ungară va fi
la 25 Octomvrie a. c. când se va trage cor. 75,000.—
câștigul de

iar la 27 Decemvrie a. c.

cel mai mare câștig din lume

de **1,000.000.— cor.**

Vindem de prezent un lez dela Banca Hipotecară Ungară cu **6 trageri**
anual pe **36 rate lunare a 630 cor.**, iar unul dela Prima Cassa de
Păstrare Pestană din Patrie cu **3 trageri** anual pe **36 rate lunare a**
440 coroane.

Ambele lozuri împărechiate, — adică din fiecare câte o bucată, —
cu **9 trageri** anual, le vindem de prezent pe **40 rate lunare a 10.— cor.**

Cea mai ieftină ofertă! Tot lozul câștigă necondiționat!

Cine ne trimite primele 2 rate de odată, aceluia îi evităm rata a 3-a
gratuit. Până la achitarea deplină i-se estradă cumpărătorului o listă legală de
rate, în care este indusă Seria și Numărul lozului cu care joacă, dar deja după
solvirea primei rate participă la joc, iar eventualele câștiguri sunt în întregime
ale lui. Lozurile acestea nu-și perd valoarea ca lozurile dela loteria de clase,
ci joacă până la sfârșitul loteriei, astfel că în caz de noroc un număr se poate
trage și de mai multe ori cu câștig, dar cel puțin odată la tot cazul.

Explicări mai amănunțite trimitem la dorință ori cui gratuit și franco.

Nu întârziati a vă încerca norocul!

Grăbiți cu comanda la adresa:

Ústredná banká úc. spol.
Budapest, Váci-körut 31. sz.

(58) 4-5

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIIU
Strada Cisnădiei 1-5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
premiu ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani
gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu
termin fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigu-
rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre
și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe
contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la
finea anului 1912 K. 5,456,645.67
Capitale asigurate pe viață achitate 5,458,689.48
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 183,667,241.—
} viață „ 11,740,710.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.603,400.—

Prospecte și informații se dau gratuit în
birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cerouri bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.

(19) 81-?

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătorie de clopot și fabrica de scaune de fier pentru
clopote a lui

Antoniú Novotny

în Timișoara-Fabric 43 18-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
nouă, pe cum la turnarea de nou a clo-
potelor stricate, mai departe spre facerea
de clopote întregi armonioasă, pe lângă
garanție pe mai mulți ani, provăzute cu
adjusturi de fier bătut, construite spre a
le întoarce cu ușurință în ori ce parte,
indată ce clopotele sunt bătute de o
latură prin aceea ce sunt mântuite de
crepare. — Cu deosebire recomand

elopotele găurite

de mine inventate și mai de
multe ori premiate, cari sunt
provăzute în partea superioară —
ca violina — cu găuri după figura
S și pentru aceea au ton mai in-
tensiv, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrarea mai voluminoasă,
decât cele de sistem vechiu, așa
că un clopot patent de 327 kg.
este egal în tonul unui clopot
de 461 gk. făcut după sistemul
vechiu. Mai departe se recomandă
spre facerea scaunelor de fier
bătut, de sine stătătoare, —
spre preadjustarea clopotelor
vechiu cu adjustarea de fier
bătut — ca și spre turnarea de
toace de metal.

Prețcarantari ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.